

a korovnice u borovice a douglasky tiso-
listé (*Pseudotsuga menziesii*). V r. 1945
se na této fakultě habilitoval pro obor ochra-
na lesů a myslivosti. Následně zastával
funkci přednosty uvedeného ústavu.

Farského životopisy obvykle uvádějí, že
musel z fakulty odejít z politických důvodů.
Pouze historik Gustav Novotný (1993)
konstatuje existenci dopisu 11 studentů
z prosince 1950, který požadoval Farského
odvolání jako přednášejícího. Celá zá-
ležitost však byla složitější. Postupné pro-
nikání komunistů do všech institucí, které
se odehrávalo v období třetí Československé
republiky (1945–48), postavilo Farského
před zásadní dilema, zda vstoupit do Komu-
nistické strany Československa (KSČ),
nebo nikoli. Jako demokraticky uvažující
občan a katolík vstup do strany odmítl,
jako jediný z tehdejších profesorů brněnské
lesnické fakulty.

V tomto období byl projednáván nový
zákon o myslivosti, který předkládal komu-
nistický ministr zemědělství Julius
Đuriš. Zákon byl připravován a projednáván
delší dobu, od vzniku Ústavodárného
shromáždění v červnu 1946 až do pro-
since 1947, kdy byl definitivně schválen.
Farský jako profesor myslivosti se debatě
o novém zákonu zřejmě nevyhýbal a patrně
ho i kritizoval z konzervativních pozic
(jeho konkrétní článek, který by toto sta-
novisko dokládal, se ale prozatím nepodařilo
dohledat). Každopádně jeho postoj
vzbudil nelibost a hněv komunistů, kteří
mu ho po únoru 1948 vyčítali a zapsali do
kádrových materiálů.

V akademickém roce 1947–48 zastával
Farský funkci děkana fakulty. V době úno-
rového puče se dostal do konfliktu s usta-
veným akčním výborem Národní fronty
(NF), a to tak, že z titulu zastávané funkce
odmítl samozvanému výboru vydat kádrové
materiály studentů. Tak se jeho konflikt
s komunisty změnil na otevřený. Dne 15.
září 1948 využil akční výbor svých kompeten-
cí získaných zákonem 213 z 21. července,
který vyšel ve Sbírce zákonů 8. srpna
a Farského zbavil možnosti hlasovat v orgá-
nech VŠZ, a zároveň mu v dopise, který
toto konstatuje, vyslovil poslední důtkli-
vou výstrahu. O týden později byl přípi-
sem zbaven funkce proděkana, kterou měl
zastávat v akademickém roce 1948–49.

Poslední dějství se odehrálo o dva roky
později. Oktavián Farský stále přednášel
myslivost. Počátkem prosince 1950, kon-
krétně 4. prosince, si 11 posluchačů písem-
ně stěžovalo Rektorské radě VŠZ na Farského
přednášky. Váhu stížnosti umocňovalo
sdělení, že stěžující jsou absolventy dělnic-
kých kurzů. Dne 8. prosince 1950 zasedly
dvě schůze, dopoledne Ústavu ochrany
lesů a myslivosti, odpoledne celofakultní.
Obě doporučily Farskému výuku znemož-
nit. Dalšího dne mu odeslal rektor úřední
přípis, kterým požádal, aby se zdržel vý-
uky a připravil svou místnost k předání.

Popsaný dopis znamenal v prosinci 1950
téměř jistý vyhazov, Farský skutečně vý-
uku ukončil, stále však zůstával zaměst-
nancem fakulty a jako formu odporu zvolil
aktivní rezistenci. Proti postupu se stateč-
ně odvolal. Poté byl 15. února 1951 písemně

vykázán z Ústavu ochrany lesa a myslivo-
sti, a tím jeho učitelská kariéra skončila.

Pro pochopení dobové atmosféry v Brně
podotkneme, že v říjnu 1950 byl zatčen
krajský tajemník brněnské organizace KSČ
Otto Šling (v únoru 1948 předseda akční-
ho výboru NF v Brněnském kraji; posléze
jeden z obžalovaných v procesu s Rudol-
fem Slánským, v r. 1952 byl popraven).
Následně byla vyšetřována a zatčena Šlin-
goví blízká tajemnice Ústředního výboru
KSČ Marie Švermová, zatčení byli Gustáv
Husák a Vladimír Novomeský. To s Far-
ským nemělo přímo nic společného, ve
společnosti však obecně vládli strach.

Oktavián Farský nastalý problém vyřešil
odchodem do invalidního důchodu. Uplat-
nění získal záhy poté na Slovensku, v Ban-
ské Štiavnici, kde byl ve Výzkumném ústa-
vu lesnickém pověřen studiem chorob
a škůdců dunajských lužních lesů v regio-
nu Gabčíkova. Zároveň zpracovával dosa-
vadní výsledky své badatelské činnosti,
věnované zejména potravě zvěře a lesnické
entomologii.

Publikoval celkem na 250 původních
pracích. Množství výsledků ale uveřejnit ne-
stihl a nemohl. Stigma člověka, který pro-
žil konflikt s totalitním režimem, ho do-
provázelo do konce života, a nepochybně
mu komplikovalo publikační činnost. Po
50 letech od úmrtí a 70 letech nuceného
zapomenutí si Oktavián Farský zaslouží
alespoň tuto malou vzpomínku jako dobrý
člověk a dobrý biolog.

Použitá literatura uvedena na webu Živý.

Jarmila Kubíková

Bohemia centralis 34

V r. 2018 vyšlo další číslo sborníku *Bohemia centralis*. Tuto publikaci vydává Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, pracoviště pro Střední Čechy, a věnuje se všem aspektům přírody v rámci sledovaného území. Svazek 34 je zaměřen na pohoří Brdy. O tomto pohoří a chráněné krajinné oblasti Brdy bylo v posledních letech po otevření vojenského prostoru napsáno několik popularizačních knih, sborník je však jiného charakteru. Po zpřístupnění dlouhá léta zakázaného území specialisté nejrůznějších přírodovědných oborů zpracovali aktuální vědecké studie a založili tak dokumenty, které budou velmi cenným materiálem pro budoucí monitorování stavu bioty ve zkoumaném území. Všechny příspěvky jsou recenzovány, většinou dvěma odborníky.

Nejlepší představu o náplni sborníku dá stručný nástin obsahu. Úvodní článek pojednává o geomorfologii Středních Brd, o utváření této oblasti v závislosti na horninách a jejich zvětrávání. Další dva články se věnují krajinnému pokryvu oblasti v závislosti na osídlení a využití krajiny během fungování vojenského újezdu. Tekoucími a stojatými vodami, jejich chemismem a možnostmi retence se zabývají rov-

něž dva příspěvky. Následuje série 7 studií o bezobratlých – žížalovití, pavouci, sekáči, štírci, stonožky a mnohonožky, suchozemští stejnonožci, raci. Pak jsou tématem obratlovci – ryby, obojživelníci a plazi, drobní savci nelesních biotopů, savci centrální části Brd, netopýři okolí vodních nádrží, ptáci v přírodě blízkých porostech, ptáci dopadových ploch, monitoring sov, revize možného výskytu sokola stěhovavého. Všechny studie mají bohatý dokladový materiál, mapy, tabulky, řádně citovanou bibliografii. Jejich zpracování se zúčastnilo 42 odborníků z řady výzkumných pracovišť – z vědeckých ústavů Akademie věd ČR v Praze a v Českých Budějovicích, z Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Brně, Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, ústavu zoologie Agronomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně. Zastoupeny byly i Sweco Hydroprojekt v Praze, Muzeum Vysočiny Jihlava, Hornické muzeum Příbram, Pedagogická fakulta Západočeské univerzity v Plzni, Česká zemědělská univerzita v Praze, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Národní muzeum a též několik samostatných přírodovědců. Sborník je doplněn barevnou fotodokumentací v příloze.

Bohemia centralis

34

Praha 2018

Výzkum v CHKO Brdy pokračuje dále, v redakci jsou připraveny studie botanické a entomologické, které budou uveřejněny v dalším čísle sborníku v r. 2019. Dále jsou připraveny k tisku dvě čísla sborníku *Natura pragensis* o přírodě Prahy. O těchto publikacích budeme v Živě průběžně informovat.

Sborník je neprodejný, k osobnímu vyzvednutí nebo na objednávku (za cenu balného a poštovného) v knihovně ústředí Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, Kaplanova 1931/1, Praha 11 – Chodov.